

Jagiello muzycznie: Niemcewicz, Elsner, Kowalski

Szczególne miejsce postaci Władysława Jagiełły w polskiej pamięci historycznej przełożyło się także na jego obecność w sztukach pięknych. Wszyscy znamy choćby „Bitwę pod Grunwaldem” Jana Matejki czy „Krzyżaków” Henryka Sienkiewicza, ale protoplasta dynastii Jagiellonów był też inspiracją dla twórców muzycznych. Prezentujemy kilka przykładów.

Nasz tygodnik wydajemy dzięki hojności Darczyńców. Zapraszamy do ich grona!

W *Śpiewach historycznych* autorstwa Juliana Ursyna Niemcewicza pieśń o Jagielle jest elementem większego zamysłu patriotycznego-edukacyjnego, cyklu 33 wierszowanych utworów. Przeznaczone do wspólnego śpiewania i recytacji miały utrwalać dzieje Polski w pamięci zbiorowej w czasie zaborów. Pierwszej pełnej rejestracji fonograficznej cyklu podjęła się w zeszłym roku Fundacja 1863.PL.

Trzynastozwrotkowy utwór *Władysław Jagiełło. Bitwa pod Grunwaldem z Krzyżaki* zaśpiewał baryton Wojciech Żołądkiewicz do muzyki skomponowanej przez Franciszka Lessela.

W bluźnierskich błędach Litwin zaślepiony,

Fałszywym Bogom oddawał ofiary,

Kiedy Jagiełło lud swój ulubiony,

Prawy Chrystusa przyszedł uczyć wiary,

Kruszył bałwany; gdzie gmachy pogańskie,

Wznosił przybytki i ołtarze Pańskie.

A kędy Wilii płynęły strumienie,

Lud w śnieżnych szatach zgromadzon w porządku,

Ze chrztem odbierał światło i zbawienie,

Gdy wśród świętego kapłanów obrządku,

Donoszą gońce, że Krzyżak zdrażliwy,

Mieczem i ogniem niszczył Polskie niwy...

">

WŁADYSŁAW JAGIEŁŁO. Bitwa pod Grunwaldem z Krzyż...

W zbliżonym momencie historycznym, w roku 1819 (pierwsze wydanie *Śpiewów* to 1816 rok) Józef Elsner skomponował operę *Jagiełło* w Tenczynie. Autorem libretta był Aleksander hr. Chodkiewicz. Dzieło to wpisywało się w szerszy nurt wczesnonarodowej opery polskiej (*Cud mniemany, czyli Krakowiacy i Górale* Wojciecha Bogusławskiego; *Król*

Łokietek czyli Wiśliczanki Józefa Elsnera) Rejestrację wykonania pełnej mocy uwertury do opery Elsnera można odsłuchać na profilu Orkiestry symfonicznej Filharmonii Opolskiej im. Józefa Elsnera w Opolu.

">

Uwertura Do Opery Jagiełło W Tenczynie

XVI-wieczna *Pieśń o bitwie pod Grunwaldem* (*Pieśń o pruskiej porażce*) to jeden z wielu utworów polskiej muzyki dawnej w reperturze Jacka Kowalskiego. Rytmiczna, narracyjna pieśń czerpie z europejskiej i

polskiej tradycji utworów o oralnym rodowodzie, opiewających bitewne przewagi, umiejętnie odsłaniając przed słuchaczami ton dramatyczny i triumfalny.

We wtorków dzień Apostolski,
Rzekł marszałek: „Królu polski!
Wielki tu jest lud nad nami;
Trzeba, by był Pan Bóg z nami”.
Król, widząc, iż blisko było,
Aby się to dokończyło,
Acz się Niemcy hardzie brali,
Niż polskiej mocy doznali.
Chorągiew wnet kazał podać,
Chcąc swym serca więcej dodać,
A iż ją podnosi sprawnie,
Temi słowy dał znać jawnie:
„Boże mój! Ty wiesz bez chyby,
Co pomyśli człowiek żywy;
Przed Tobą się nikt nie skryje,
Kto źle albo dobrze żyje.
„Ty wiesz, zawsze żem uchodził,
Abym nikomu nie szkodził.
I wojna ta za mym żalem,
Świadczę Tobą, Bogiem samym.
„Ale iż je pych unosi,
A ma składność wstyd odnosi,
W Twą nadzieję wojnę wznoszę,
A za krzywdy pomsty proszę”...

PIEŚN O BITWIE POD GRUNWALDEM z Bogurodzicą w tle

Oprac. A. Talarowski

**Wszystkie artykuły z „Teologii Politycznej Co Tydzień”
[514]: „Jagiello. Władysław II Wielki?”**